

PROFESSIONSOPGØRET

Af

Ove K. Pedersen
Professor emeritus

DEN LANGE HISTORIE: TRE EPOKER

- 1. Enevældens standsforståelse og opgøret hermed
- 2. Velfærdsstatens professions- og fagforståelse og opgøret hermed
- 3. Konkurrencestatens professionsforståelse og kritikken heraf

PROFESSIONSMAGTENS ANATOMI OG ILLUSIONEN

- Uddannelse som adgang til magt:
- Eneret til medlemskab af faglig organisation (herunder til kollektiv forhandlings- og aftaleret samt tillidsmandsrepræsentation)
- Eneret til ansættelse i udvalgte stillinger (adgangskontrol)
- Eneret til udøvelse af faglige opgaver (monopol)
- Eneret til udøvelse af faglig ledelse (hierarkisk-ledelse)
- Autonomi (selvbestemmelse til fastlæggelse af norm for faglig kvalitet og effektivitet)
- Adgang til interesserepræsentation (repræsentationsret)

OPGØR MED PROFESSIONSMAGT

- Uddannelse - hvem regulerer og finansierer?
- Faglig organisering - hvem kan være medlem?
- Adgangskontrol - hvem bestemmer, hvor mange stillinger, besat med hvem?
- Monopol - hvem bestemmer opgaven og dens fordeling?
- Ledelse - hvem bestemmer, hvem der har ledelsesret(-rum)?
- Autonomi - hvem bestemmer norm for kvalitet og effektivitet?
- Repræsentationsret - hvem bestemmer adgang til politisk beslutning?

DAGENS KONFLIKTLINJER

- Selvforståelse - stand vs. lønmodtager
- Offentlig ansat vs. professionsmagt
- Offentlig vs. privat overenskomstsystem
- Medejerskab til og indflydelse på uddannelse vs. statslig regulering og finansiering
- Faglig organisation vs. faglig organisation (organisationsret, forhandlings- og aftaleret)
- Grænsestridigheder mellem fagene (opgavefordeling)
- Ledelse vs. faglig medarbejder
- Irepræsentation vs. lobbyist
- Profession vs. borger/bruger (tværfaglighed og organisering på tværs)